

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

jihořmoravský kraj

LEGISLATIVA

Kontinuita činností – praktická aplikace (upgrade firmware diskového pole)

Metodický list

Autor: Ing. Jiří Sedláček, Metodik: Mgr. Hana Hrádková

Recenzent: Ing. Lukáš Příbyl

Rok vydání: 2023

Kontinuita činností – praktická aplikace (upgrade firmware diskového pole) podléhá licenci CC BY-SA 4.0 International License (Offline use: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>).

Obsah

1	Cíle	3
2	Dovednosti	3
3	Pracovní prostředí	4
4	Použitý model.....	4
5	Charakteristika cvičení	4
5.1	Hlavní zásady.....	4
5.2	Výhody.....	5
5.3	Nevýhody	5
6	Klíčové charakteristiky	5
7	Zainteresované strany.....	6
7.1	Soutěžící týmy	6
7.1.1	Očekávání od členů týmů.....	6
7.2	Moderátor, hodnotitel, pozorovatel.....	6
7.2.1	Moderátor.....	6
7.2.2	Hodnotitel.....	6
7.2.3	Pozorovatel.....	6
8	Průběh cvičení	7
8.1	Události.....	7
8.2	Odpovědi.....	7
8.3	Diskuze	7
8.4	Závěrečný debrief a vyhodnocení	7
9	Osnova výuky.....	8
A	- Teoretická část	8
A-1	Kontinuita činností organizace – opakování	10
B	- Praktická část	15
10	INPUT 1 BCMS - opakování.....	17
10.1	Pojmy z oblasti BCMS.....	17

10.1.1	Popište níže uvedené zkratky – anglický název a český ekvivalent.....	17
10.1.2	Popište význam BIA	18
10.1.3	Na níže uvedené ose doplňte příslušné parametry	18
10.1.4	Uveďte a zdůvodněte vztah parametrů RPO – MTDL, RTO – MTD.....	18
10.1.5	Graficky vyjádřete vztah RPO a nákladů na dostupnost dat, s uvedením rizika ztráty dat a RTO a nákladů na dostupnost systému s uvedením rizik výpadku systému	19
11	INPUT 2 Reakce na navozenou situaci.....	20
11.1	Sestavte časový průběh činností dle Přílohy č. 1 pro případ, že je upgrade firmware spuštěn v 19:00h (záložní diskové pole je již předem připraveno) a proběhne úspěšně	20
11.1.1	Byly provedené činnosti v souladu s BCP společnosti?	20
11.2	Sestavte časový průběh činností dle Přílohy č. 1 pro případ, že je upgrade firmware spuštěn v 19:00h (záložní diskové pole je již předem připraveno) a dojde k poškození dat.....	21
11.2.1	Byly provedené činnosti v souladu s BCP společnosti?	21
11.3	Podle BCP tabulky pro případ úspěšného upgrade popište časovou osu níže	22
11.4	Podle BCP tabulky pro případ poškození dat popište časovou osu níže.....	22
12	INPUT 3 – DRP plány	23
12.1	V rámci diskuze zkuste v hrubých rysech rozpracovat jednotlivé DRP, které mají být součástí diskutovaného BCP. 23	
	Shrnutí a závěr	24
	Seznam použitých zdrojů.....	25
	Důvěrnost informací v souladu s TLP 2.0	27

1 Cíle

Uvedení všech cílů, kterých bude v rámci této úlohy dosaženo, dle Bloomovy taxonomie výukových cílů

- Tréning praktické aplikace kontinuity činností v organizaci.
- Prohloubit znalosti účastníků cvičení v oblasti kybernetické bezpečnosti a kontinuity činností.
- Umožnit účastníkům cvičení sdílení zkušeností a názorů, včetně tréninku týmové práce a spolupráce.
- Rozvoj analytického myšlení. Uvažování v souvislostech.

2 Dovednosti

- Pracovat se zákonnými předpisy relevantními k cvičenému tématu.
- Aplikovat legislativu ČR dle hierarchie právních hodnot podle právní síly do předpisové základny organizace.
- Identifikovat v legislativě ČR opatření vztažená ke kontinuitě činností a jejich aplikace do hypotetické organizace.
- Porozumět kontinuitě činností, analýze dopadů, posouzení rizik, zotavení z havárie, včetně významu, terminologie a vzájemných vztahů.
- Vyjednávat v týmu o řešeních stanovené problematiky.
- Sdílet v týmech názory, znalosti a stanoviska.

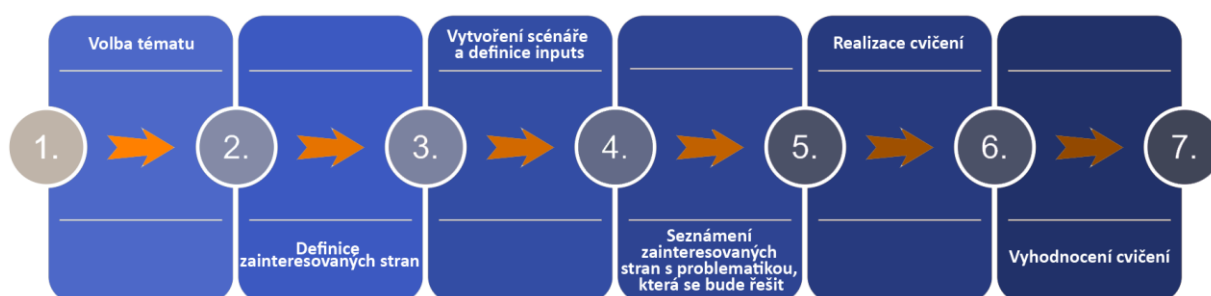
3 Pracovní prostředí

- Úlohu lze realizovat v učebně vybavené výpočetní technikou, tabulí s popisovači, projektorem a místem pro jednotlivé týmy.

Pro práci jsou vhodné následující pomůcky:

- Psací potřeby.
- Poznámkové bloky.
- Dle potřeb popisovací lepíky.
- Projektor s promítacím prostorem (plátno/stěna).
- Počítač s rozhraním pro připojení projektoru.

4 Použitý model

5 Charakteristika cvičení

Tabletop cvičení je druh tréninku, při němž je možné celkem nenákladnou formou procvičit navozená témata, včetně organizačních a technických opatření a znalostí k tomu potřebných. Cvičení je realizováno účastí jednotlivých týmů tzv. „u stolu“.

5.1 Hlavní zásady

- Týmový duch.
- Soutěživost.
- Spolupráce.
- Sdílení znalostí.
- Brainstorming.
- Rovnost názorů.

5.2 Výhody

- Nízko stresové prostředí.
- Nízké náklady.
- Průběžné hodnocení.
- Moderovaná skupinová diskuse o problémových oblastech.

5.3 Nevýhody

- Chybí reálný prožitek.
- Nejedná se o skutečný test provozní schopnosti.
- V rámci simulace je poskytnut pouze povrchní pohled na danou organizaci.

6 Klíčové charakteristiky

- Tento typ cvičení slouží k seznámení zúčastněných osob se související tematikou a k řešení navozené situace či témat. Cílem není hodnotit správnost odpovědí.
- V rámci týmu jsou určeny role a to tak, aby bylo cvičení co nejpřínosnější.
- Navozená situace či řešená témata vyžadují efektivní týmové rozhodování, a to navzdory nedostatku informací a časovému tlaku.
- Přínosnou a žádanou je diskuze, a to jak v týmech, tak i mezi týmy. Vede nejen k učinění relevantního rozhodnutí, ale je i přínosem cvičení.
- Každému rozhodnutí je vhodné předřadit relevantní faktory/roviny (bezpečnostní, věcné, právní, politické, ekonomické, mediální...).
- Navozená situace nemusí být vždy smyšlená. Může být inspirována skutečnou událostí.
- Scénář může popisovat děj podobný ději v reálném světě, v ČR, ve smyšlené organizaci.
- Je žádoucí řešit vždy pouze navozenou situaci či témata.

7 Zainterесované strany

7.1 Soutěžící týmy

- Cvičení se zúčastní 4 týmy po 5 členech.
- V tomto konkrétním cvičení se nerozlišují role jednotlivých aktérů s výjimkou určení zástupce za každý tým pro komunikaci jménem týmu.
- Týmy mají k dispozici tento manuál a další materiály potřebné k účasti na cvičení – viz níže.

7.1.1 Očekávání od členů týmů

Nezdráhejte se zapojit do konverzace. Buďte aktivní, vyzývejte i ostatní členy týmu k zapojení do diskuze. Je v pořádku nemít odpověď. Přijměte představený scénář a pracujte v rámci uvedených parametrů.

7.2 Moderátor, hodnotitel, pozorovatel

7.2.1 Moderátor

- Zástupce školy, případně externí spolupracovník.
- Moderátor má k dispozici tento manuál a materiály s klíčem k řešení událostí a inputs.

7.2.1.1 Činnosti moderátora

- Seznámí týmy se scénářem/tématy.
- Řídí čas.
- Operativně reaguje v rámci nastalé situace atd.
- Kontrolujte tempo a průběh cvičení.
- Stimulujte a řídí diskusi.
- V případě potřeby dodává vodítka.
- Získává odpovědi a řešení od týmů.

7.2.2 Hodnotitel

- Zástupce školy, případně externí spolupracovník.
- Hodnotitel je seznámen s navozeným tématem či situací v rámci daného cvičení.

7.2.2.1 Činnosti hodnotitele

- U Týmů identifikujte silné stránky a oblasti zlepšení.
- Pomáhá vypracovat zprávu po cvičení.

7.2.3 Pozorovatel

- Zástupce školy, případně externí spolupracovník.
- Pozorovatel je seznámen s navozeným tématem či situací v rámci daného cvičení.

7.2.3.1 Činnosti pozorovatele

- Účastní se diskuze, pokud je požádán.

Pozn.: Pro potřeby cvičení, v prostředí organizace typu střední škola, je možné, s cílem snížení nároků na personální zdroje, role moderátora, hodnotitele a pozorovatele sloučit do jedné role.

8 Průběh cvičení

8.1 Události

- Scénář cvičení je koncipován tak, že dané téma je řešeno v několika oddělených vstupech (inputs – viz materiál pro týmy). Ta budou vždy moderátorem představena ať už ústně či za pomoci prezentace.
- V rámci každého inputu obdrží každý tým otázky, případně formulář pro zaznamenání odpovědí. Otázky mohou být doplněny i grafickými informacemi. Vše je nutné pečlivě přečíst a zanalyzovat.
- Na analýzu každé navozené situace v rámci inputu je určen časový limit, který moderátor hlídá.
- V některých případech, kdy k tomu dá moderátor svolení, bude možné použít internetu jako zdroje informací.

8.2 Odpovědi

- Na každou položenou otázku odpovězte ve stanoveném čase.
- Protože se jedná o týmovou práci, otázky v týmu diskutujte a odpovědi formulujte jako tým společně.
- V případě, že se nemůžete v rámci týmu na výsledné odpovědi shodnout, zaznamenejte to do odpovědního formuláře.

8.3 Diskuze

- Mimo diskuze v týmech je možná taktéž diskuze mezi týmy.
- Tuto diskuzi iniciuje a řídí výhradně pouze moderátor (a to i neplánovaně podle průběhu cvičení).

8.4 Závěrečný debrief a vyhodnocení

- Po uplynutí stanoveného programu a času bude cvičení ukončeno.
- Moderátor ve spolupráci s hodnotitelem cvičení vyhodnotí.

V dohodnutém termínu bude cvičení za přítomnosti všech týmů shrnuto a účastníci budou seznámeni s výsledky.

9 Osnova výuky

Výuka je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

A - Teoretická část

Před realizací cvičení je nezbytné ujistit se, že témata řešená v praktické části jsou pro žáky známá, pochopená a srozumitelná. Pokud jsou identifikovány oblasti, které nejsou součástí standardního vzdělávání, je nutné je před realizací cvičení probrat. Jedná se o zákonné normy/oblasti, které jsou uvedeny v Použité literatuře a v kontextu k řešeným úkolům v rámci cvičení.

Před realizací této praktické části TTX (Kontinuita činností 02) je nezbytné předchozí absolvování teoretické části Kontinuita činností 01.

Cvičení se týká smyšlené organizace, která **není povinnou osobou z pohledu ZoKB**.

Název smyšlené organizace:

Copy&Print s.r.o.

Postavení z pohledu zakotvení právnické osoby, ICT a ochrany informací:

Právní subjektivita, popis společnosti

- Společnost s ručením omezeným.
- Společnost byla založena v roce 2010.
- Primárním předmětem činnosti organizace je kopírování, skenování, tisk a distribuce materiálů v papírové a elektronické podobě. Objednávky od zákazníků jsou přijímány webovým formulářem, mailem, telefonicky a fyzicky na pobočkách. Administrativní pracovníci následně objednávky zadávají do IS **C&P_Ucto**. Dle zadáných objednávek jsou realizovány zakázky.
- Předmět podnikání registrovaný v OR:
 - Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona:
 - Vydavatelské činnosti, polygrafická výroba, knihařské a kopírovací práce.
 - Velkoobchod a maloobchod.
 - Poskytování software, poradenství v oblasti informačních technologií, zpracování dat.
 - Reklamní činnost, marketing, mediální zastoupení.

Vztah společnosti k problematice kybernetické bezpečnosti

- Společnost není povinnou osobou z pohledu ZoKB, nicméně jako rámec pro zajištění KB používá bezpečnostní opatření stanovená ZoKB.
- Společnost používá VyKB jako implementační/prováděcí manuál v rozsahu, který je pro společnost únosným a žádoucím.

ICT společnosti

- Společnost provozuje a je existenčně závislá na těchto informačních systémech:
 - **C&P_Ucto**
ERP IS – jedná se o informační systém poskytující komplexní služby v oblasti řízení společnosti, zejména pak účetnictví, skladové hospodářství, personalistiku, logistiku, atd.
 - **C&WEB**
IS zajišťující provoz webových služeb společnosti.
 - **C&P_CRM**
CRM IS – jedná se o obchodní informační systém.
 - **C&P_SP**
jedná se o portál pro sdílení informací a dat.
 - **C&P_Exchange**
jedná se o komunikační platformu zajišťující mail komunikaci.
- Pro zjednodušení je každý IS uvažován na samostatném dedikovaném HW. Tzn. 1 IS = 1 HW stroj.
- Serverovna je umístěna v suterénu sídla společnosti.

A-1 Kontinuita činností organizace – opakování

Business Continuity

Strategická a taktická způsobilost organizace být připraven a reagovat na incidenty a narušení činností organizace za účelem pokračování na předem stanovené přijatelné úrovni.

Objasnění pojmů

BC (Business Continuity)

- Kontinuita činností/podnikání organizace.

BCP (Business Continuity Plan)

- jedná se o soubor dokumentovaných procedur, které zahrnují všechny činnosti potřebné na zabezpečení nepřetržité dodávky klíčových služeb a produktů na požadované úrovni v případě výskytu incidentu nebo havárie,
- připravuje podmínky na realizaci DRP.

DRP (Disaster Recovery Plan)

- jasně dokumentovaný plán aktivit vedoucích k zajištění obnovy všech procesů a informačních systémů organizace,
- jeho součástí je i seznam zúčastněných osob včetně závislostí mezi nimi, tedy stavu nadřízenosti a podřízenosti.

BIA (Business Impact Analysis)

Analýza dopadu na podnikání (BIA) je proces určování kritičnosti obchodních aktivit a souvisejících požadavků na zdroje, aby byla zajištěna provozní odolnost a kontinuita činností během a po přerušení podnikání.

BIA kvantifikuje dopady přerušení na poskytování služeb, rizika pro poskytování služeb a cíle doby obnovy (RTO) a cíle bodů obnovy (RPO). Tyto požadavky na obnovu se pak používají k vývoji strategií, řešení a plánů.

Jak již název napovídá, BIA odhaduje nejen dopad ztráty kritického obchodního procesu z hlediska finančních nákladů, ale i z pohledu poškození pověsti, z pohledu na dopad dodržování předpisů atd.

RA - Risk Assessment

Posouzení rizik. V organizaci jsou identifikována nejkritičtější aktiva, hrozby a zranitelnosti, následně je stanovena míra rizika. Tak je pak hodnocena z hlediska přijatelnosti a jsou přijímána případná opatření pro snížení míry rizika na přijatelnou mez.

RPO – Recovery Point Objective – Cíl bodu obnovy činností

Na základě tohoto parametru je určen interval zálohování. Platí vztah $RPO < MTDL$

Čas nevědomí, neboli reakční čas je doba, po kterou se incident neřeší ať už z důvodu, že se o něm neví, či z jiného objektivního důvodu.

RTO – Recovery Time Objective – Cíl doby obnovy činností

Jedná se o čas nutný k obnově. Platí vztah $RTO < MTD$.

WRT – Workout Recovery Time

Čas nutný pro provedení kontrolních činností (konzistence dat, atd.) po obnově.

MTO/MTD – Maximum Tolerable Outage/Down Time

Maximální přípustný celkový čas odstávky.

SLA – Service Level Agreement

Úroveň poskytovaných služeb.

MRSL – Minimum Required Service Level – Minimální úroveň poskytovaných služeb

Ukazatel stanovující minimální úroveň poskytovaných služeb, při které je zajištěno dosažení cíle systému.

MTDL – Maximum Tolerable Data Loss
 Maximální přípustná ztráta dat.

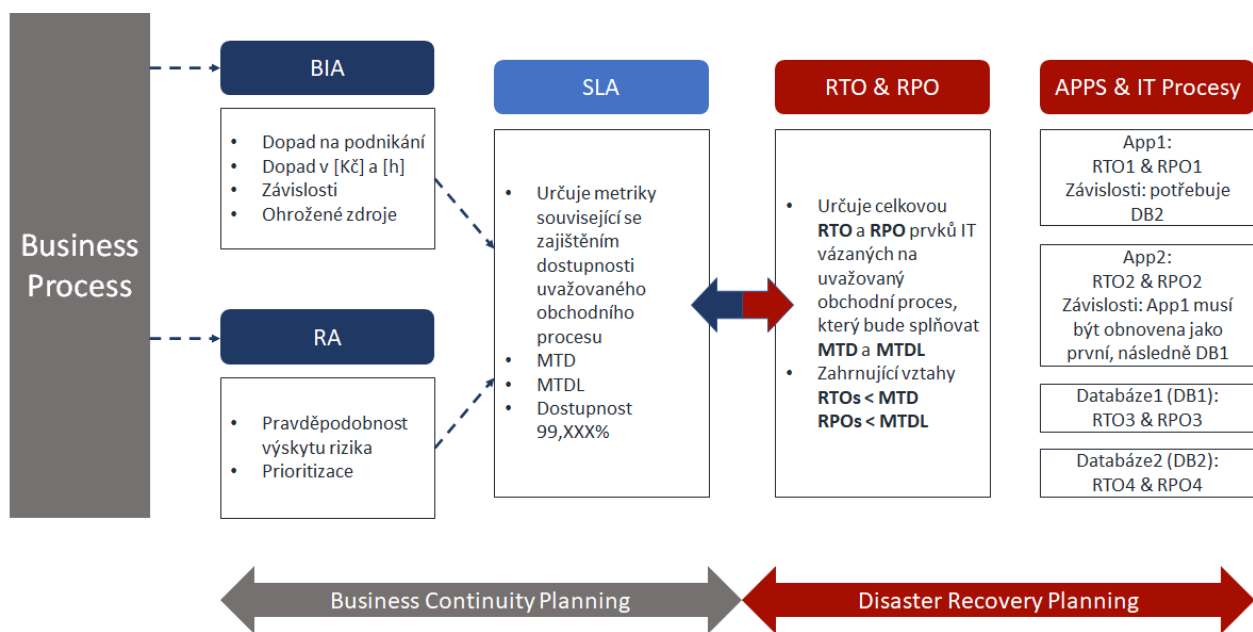
Kategorie kritičnosti

Kategorie kritičnosti se používají k určení kritických funkcí nebo procesů, které se s největší pravděpodobností stanou středem zájmu z hlediska kontinuity podnikání. Kritičnost daného procesu se může v průběhu času měnit, protože dopad tohoto procesu se zhoršuje, čím déle zůstává nedostupný.

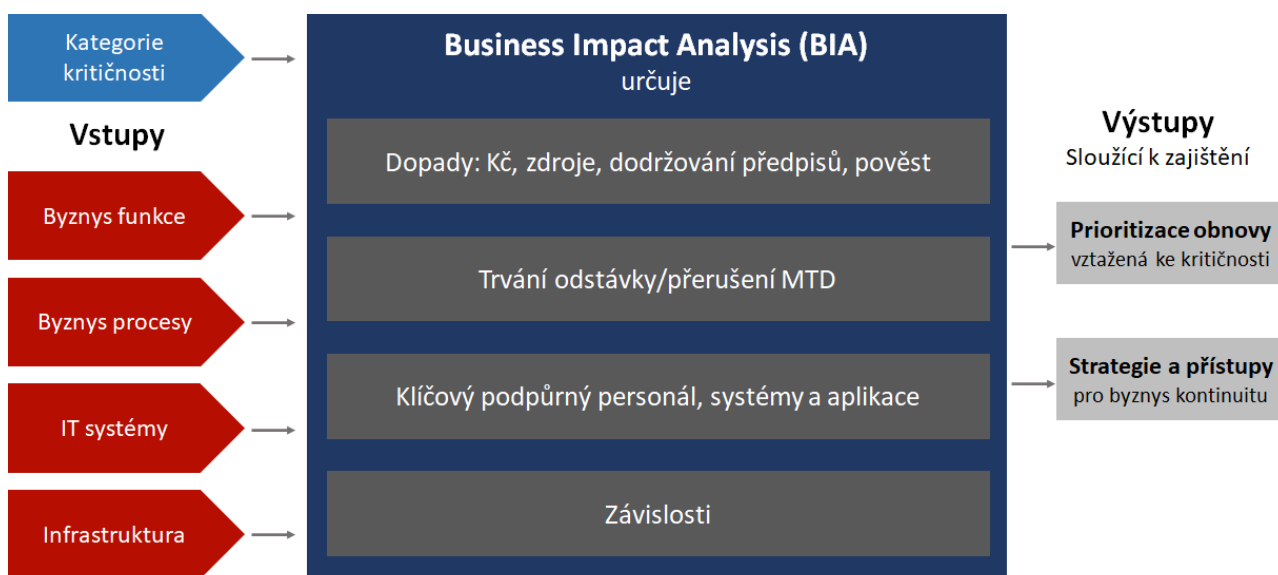
Proces

Soubor vzájemně souvisejících nebo vzájemně působících činností, které přeměňují vstupy na výstupy

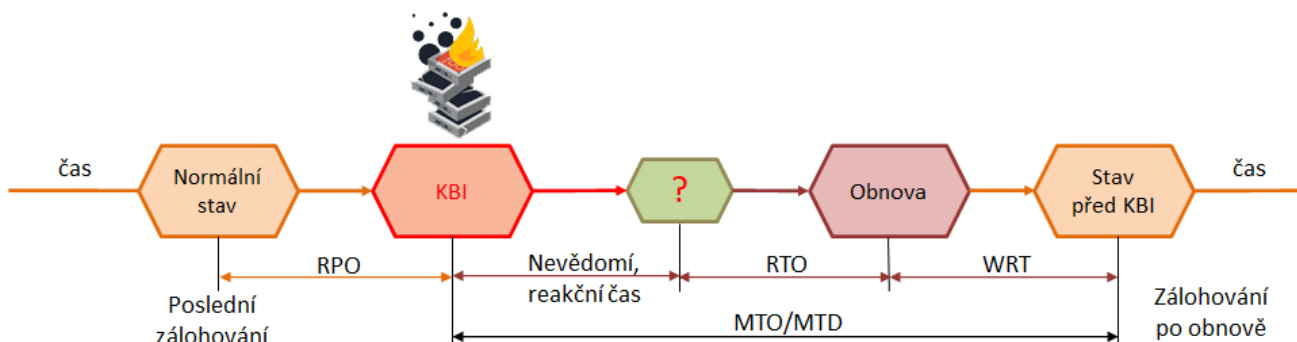
Vztah BCP a DRP

BIA proces (vstupy, zpracování, výstupy)

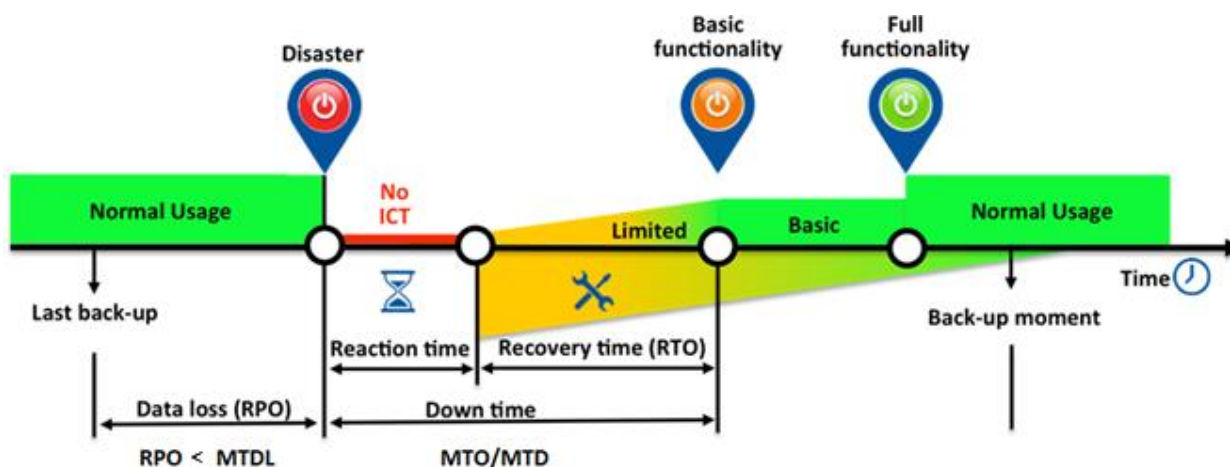
Parametry nezbytné pro zajištění kontinuity činností IS na časové ose

Platí že:

- $RPO < MTDL$
- $RTO < MTO/MTD$

Vyjádření limitované, minimální a standardní úrovně poskytování služeb

Pozn.: Zde je v RTO zahrnut i parametr WRT

Čas versus náklady

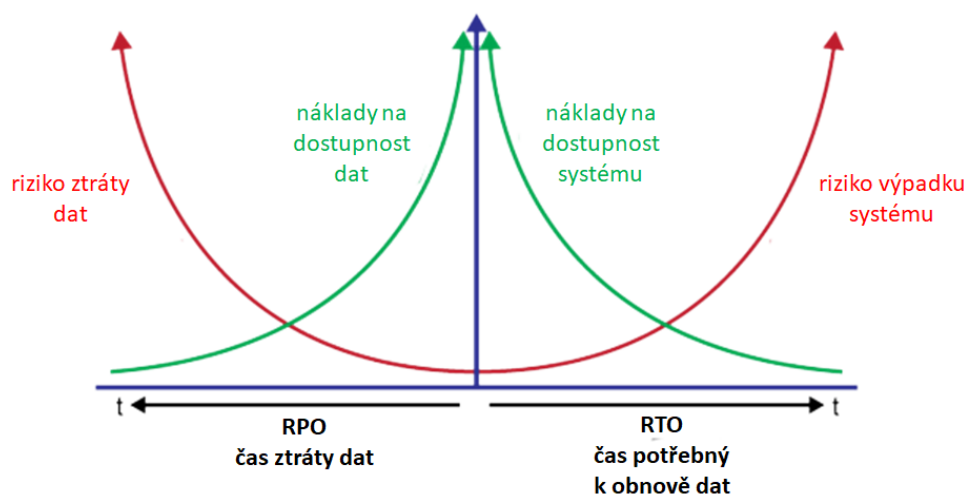
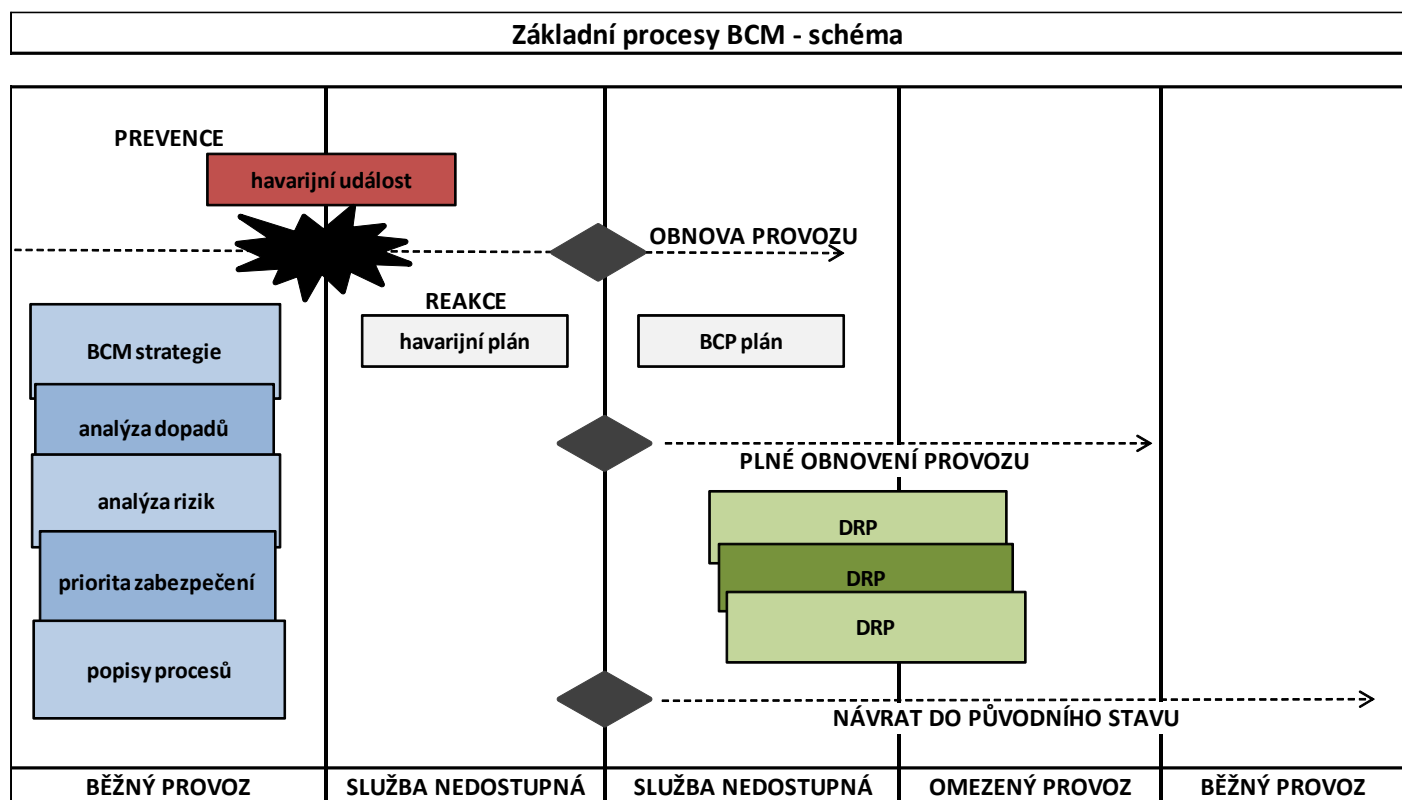

Schéma základních procesů BCM

Výňatek z ČSN EN ISO 22301-2020

Bezpečnost a odolnost — Systémy managementu kontinuity podnikání — Požadavky

Tento dokument specifikuje strukturu a požadavky pro implementaci a udržování systému managementu kontinuity podnikání (BCMS¹), jež organizace může nebo nemusí po narušení přijmout. BCMS rozvíjí kontinuitu podnikání přiměřeně velikosti a typu následků.

Výstupy udržování BCMS jsou formovány právními, správními, organizačními a průmyslovými požadavky organizace, poskytovanými produkty a službami, použitými procesy, velikostí a strukturou organizace a požadavky jejich zainteresovaných stran.

8.4.4.1 Organizace musí dokumentovat a udržovat plány a postupy kontinuity podnikání. Plány kontinuity podnikání musí poskytovat pokyny a informace, které pomáhají týmům reagovat na narušení a pomáhají organizaci s reakcí a zotavením.

8.4.4.2 Plány kontinuity podnikání musí souhrnně obsahovat

a) podrobnosti o opatřeních, která týmy podniknou,

tak aby

- 1) prioritní činnosti pokračovaly nebo byly obnoveny v předem stanovených časových rámcích;
- 2) sledovaly dopad narušení a reakce organizace na něj;
- b) odkaz na předem definovanou prahovou hodnotu (hodnoty) a postup pro aktivaci reakce;
- c) postup umožňující dodávku produktů a služeb v dohodnuté kapacitě;
- d) podrobnosti o řízení bezprostředních následků narušení a uložení povinností s ohledem na
 - 1) prospěch jednotlivců;
 - 2) prevenci další ztráty nebo nedostupnost prioritních činností;
 - 3) dopad na životní prostředí.

8.4.4.3 Každý plán musí zahrnovat

- a) účel, rozsah a cíle;
- b) role a odpovědnosti týmu, který bude plán implementovat;
- c) opatření k implementování řešení;
- d) podpůrné informace potřebné pro aktivaci (včetně aktivačních kritérií), provozování, koordinaci a komunikaci opatření týmu;
- e) interní a externí vzájemné závislosti;
- f) požadavky na zdroje;
- g) požadavky na reporting;
- h) proces odstavení.

Každý plán musí být v případě potřeby použitelný a dostupný v jakémkoli čase a na jakémkoli místě.

¹ BCMS – Business Continuity Management System – Systém řízení kontinuity činností

B - Praktická část

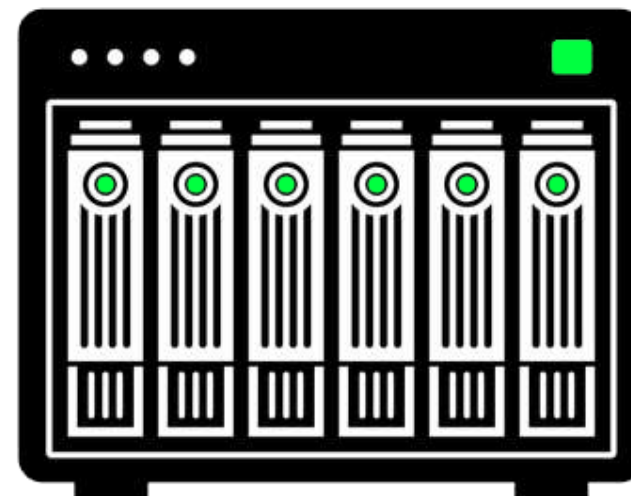
Upgrade firmware diskového pole ve společnosti Copy&Print s.r.o.

Popis událostí a činností:

- Začátkem měsíce obdržel administrátor firmy **společnosti Copy&Print s.r.o.** od dodavatele diskového pole pokyn k aplikaci nového firmware, včetně datového nosiče s firmware.
- Protože administrátor neměl v souladu s vnitřními předpisy společnosti k dispozici testovací diskové pole, na kterém by upgrade otestoval, upgrade odmítnul zrealizovat a eskaloval tuto skutečnost na svého nadřízeného, vedoucího IT.
- Tento informoval vedení společnosti s požadavkem na schválení zajištění totožného záložního diskového pole pro účely realizace upgrade.
- Vedení společnosti návrh vedoucího IT schválilo a pověřilo jej zajištěním totožného dočasného náhradního diskového úložiště za účelem migrace dat z úložiště provozního pro účely upgrade firmware.
- Vedoucí IT náhradní diskové pole zajistil.
- Administrátor upgrade firmware naplánoval a zrealizoval.
- Tato činnost nebyla doposud za existence společnosti realizována.

Předmětem tohoto cvičení je ověřit dodržení plánu kontinuity pro informační systémy dotčené touto činností:

- C&P_Ucto (ERP IS - maximální povolená nedostupnost IS je 8 hodin),
- C&P_CRM (CRM IS - maximální povolená nedostupnost IS je 5 hodin),
- C&P_SP (portál pro sdílení informací a dat - maximální povolená nedostupnost IS je 4 hodiny),
- C&P_Exchange (komunikační IS - maximální povolená nedostupnost IS je 8 hodin).

Pozn.:

*V BCP plánu a navazujících DRP plánech společnosti je stanoveno, že proces řízeného vypínání IS a ICT (**shut down** procedura) trvá 45 minut, proces řízeného zapínání IS a ICT (**start** procedura) trvá 60 minut.*

Kontrola funkčnosti ICT, včetně integrity dat trvá 30 minut.

Migrace dat z diskového pole na náhradní diskové pole trvá dle propočtů administrátora 60 minut.

Aplikace firmware na diskové pole trvá 15 minut.

Postup činností

- Zprovoznění záložního diskového pole.
- Aktivace „**shut down**“ procedury-odstavení dotčených IS.
- Migrace dat z provozního diskového pole na pole záložní.
- Aplikace nového firmware na provozní diskové pole.
- Aktivace „**start**“ procedury.
- Kontrola funkčnosti diskového pole po provedeném upgrade, včetně kontroly integrity dat, kontrola funkce IS.
- V souladu s plánem BCP bude pracovník odpovědný za upgrade firmware informovat svého přímého nadřízeného o provedených činnostech a o jejich výsledku. Veškeré realizované činnosti budou zdokumentovány.

Součástí řešení bude určit časovou osu pro případ úspěšného provedení upgrade a pro případ poškození dat na provozním diskovém poli. Dále se budou týmy zabývat relevancí plánu BCP, případně jestli je nebo není nutné přikročit k jeho modifikaci včetně odůvodnění.

10 INPUT 1 BCMS - opakování

10.1 Pojmy z oblasti BCMS

10.1.1 Popište níže uvedené zkratky – anglický název a český ekvivalent

Čas na zpracování odpovědi: 20‘

- BC
Business Continuity - Kontinuita činností/podnikání organizace.
- BCMS
Business Continuity Management System – Systém řízení kontinuity činností.
- BCP
Business Continuity Plan – Plán kontinuity činností.
- DRP
Disaster Recovery Plan – Plán obnovy činností.
- BIA
Business Impact Analysis – Analýza dopadu na podnikání.
- RA
Risk Assessment – Posouzení rizik.
- RPO
Recovery Point Objective – Cíl bodu obnovy činností.
- RTO
Recovery Time Objective - Cíl doby obnovy činností.
- WRT
Workout Recovery Time – Čas kontrolních činností po obnově.
- MTO/MTD
Maximum Tolerable Outage/Maximum Tolerable Downtime – Přípustný maximální čas odstávky.
- SLA
Service Level Agreement – Úroveň poskytovaných služeb.
- MRSL
Minimum Required Service Level – Minimální úroveň poskytovaných služeb.
- MTDL
Maximum Tolerable Data Loss – Maximální přípustná ztráta dat.

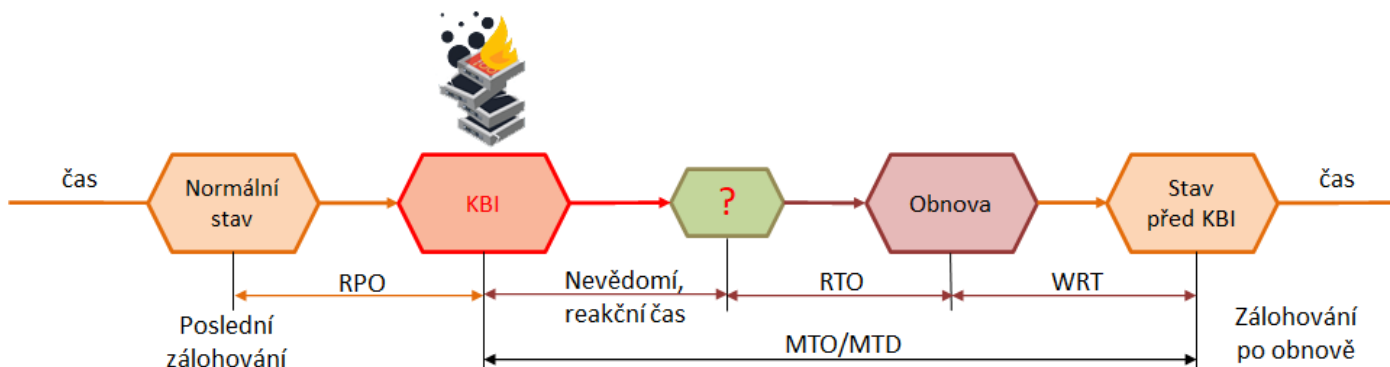
10.1.2 Popište význam BIA

Čas na zpracování odpovědi: 10'

BIA kvantifikuje dopady přerušení na poskytování služeb, rizika pro poskytování služeb a cíle doby obnovy (RTO) a cíle bodů obnovy (RPO). Tyto požadavky na obnovu se pak používají k vývoji strategií, řešení a plánů.

10.1.3 Na níže uvedené ose doplňte příslušné parametry

Čas na zpracování odpovědi: 15'

10.1.4 Uveďte a zdůvodněte vztah parametrů RPO – MTDL, RTO – MTD

Čas na zpracování odpovědi: 10'

$RPO < MTDL$

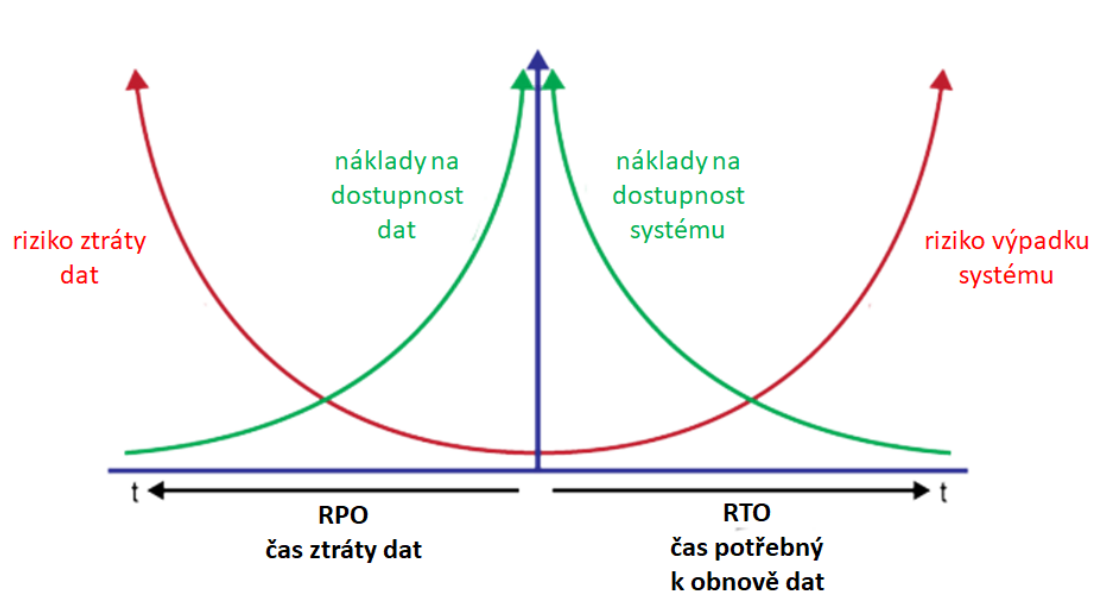
Cíl bodu obnovy činností nesmí zahrnout delší čas, než je maximální přípustná ztráta dat (časově).

$RTO < MTD$

Cíl doby obnovy činností nesmí zahrnout vyšší čas nežli přípustná doba odstávky.

10.1.5 Graficky vyjádřete vztah RPO a nákladů na dostupnost dat, s uvedením rizika ztráty dat a RTO a nákladů na dostupnost systému s uvedením rizik výpadku systému

Čas na zpracování odpovědi: 10'

11 INPUT 2 Reakce na navozenou situaci

11.1 Sestavte časový průběh činností dle Přílohy č. 1 pro případ, že je upgrade firmware spuštěn v 19:00h (záložní diskové pole je již předem připraveno) a proběhne úspěšně

Čas na zpracování odpovědi: 20'

Časový sled událostí:

Činnost	Doba [min]	Čas
1. Aktivace „shut down“ procedury (odstavení dotčených IS)	45	19:45
2. Migrace dat z provozního diskového pole na záložní	60	20:45
3. Aplikace nového firmware na provozní diskové pole	15	21:00
4. Aktivace „start“ procedury	60	22:00
5. Kontrola funkčnosti diskového pole po provedeném upgrade, včetně kontroly integrity dat, kontrola funkce IS	30	22:30

Celkový čas realizace činností dle scénáře je: 3,5h.

Provoz dotčených IS společnosti bude obnoven ve 22:30h téhož dne.

11.1.1 Byly provedené činnosti v souladu s BCP společnosti?

Čas na zpracování odpovědi: 5'

Provedené činnosti byly v souladu s BCP společnosti, protože nejnižší povolená doba nedostupnosti je dána IS C&P_SP 4 hodiny a ta **nebyla překročena**.

11.2 Sestavte časový průběh činností dle Přílohy č. 1 pro případ, že je upgrade firmware spuštěn v 19:00h (záložní diskové pole je již předem připraveno) a dojde k poškození dat

Čas na zpracování odpovědi: 20'

Časový sled událostí:

Činnost	Doba [min]	Čas
1. Aktivace „shut down“ procedury (odstavení dotčených IS)	45	19:45
2. Migrace dat z provozního diskového pole na záložní	60	20:45
3. Aplikace nového firmware na provozní diskové pole	15	21:00
4. Aktivace „start“ procedury	60	22:00
5. Kontrola funkčnosti diskového pole po provedeném upgrade, včetně kontroly integrity dat, kontrola funkce IS	30	22:30
6. Aktivace „shut down“ procedury (odstavení dotčených IS)	45	23:15
7. Migrace dat ze záložního diskového pole na provozní	60	00:15
8. Aktivace „start“ procedury	60	01:15
9. Kontrola funkčnosti diskového pole po provedeném upgrade, včetně kontroly integrity dat, kontrola funkce IS	30	01:45

Celkový čas realizace činností dle scénáře je: 6^{3/4}h.

Provoz dotčených IS společnosti bude obnoven v 01:45h dalšího dne.

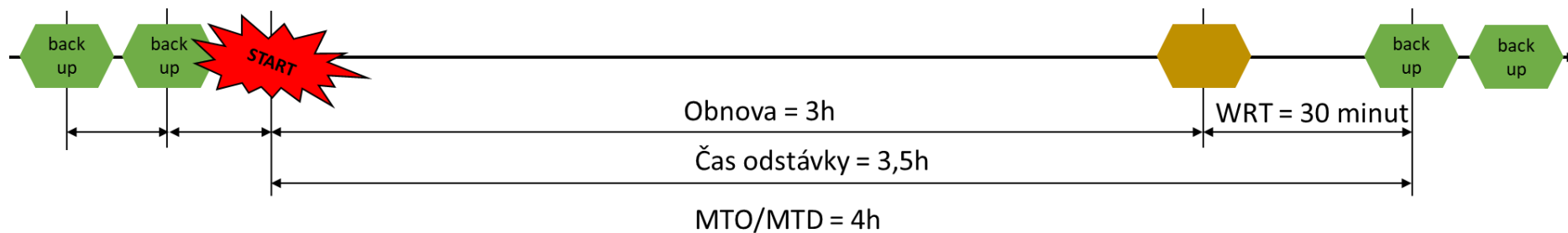
11.2.1 Byly provedené činnosti v souladu s BCP společnosti?

Čas na zpracování odpovědi: 5'

Provedené činnosti nebyly v souladu s BCP společnosti, protože nejnižší povolená doba nedostupnosti je dána IS C&P_SP 4 hodiny a ta **byla překročena**.

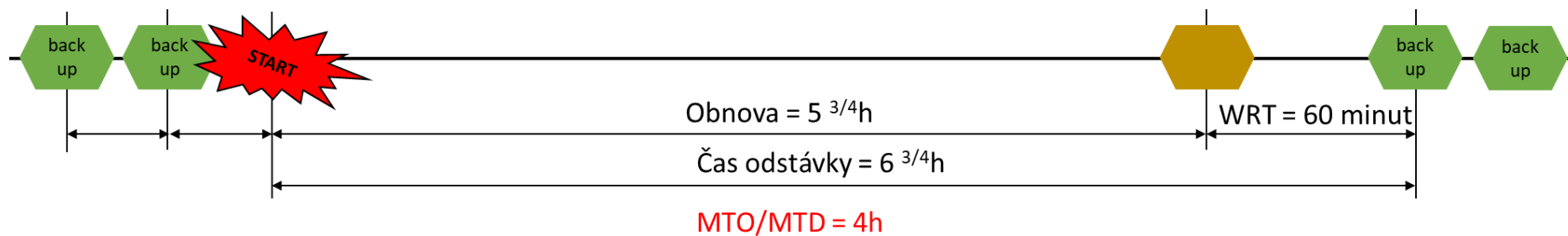
11.3 Podle BCP tabulky pro případ úspěšného upgrade popište časovou osu níže

Čas na zpracování odpovědi: 15'

11.4 Podle BCP tabulky pro případ poškození dat popište časovou osu níže

Čas na zpracování odpovědi: 15'

12 INPUT 3 – DRP plány

12.1 V rámci diskuze zkuste v hrubých rysech rozpracovat jednotlivé DRP, které mají být součástí diskutovaného BCP.

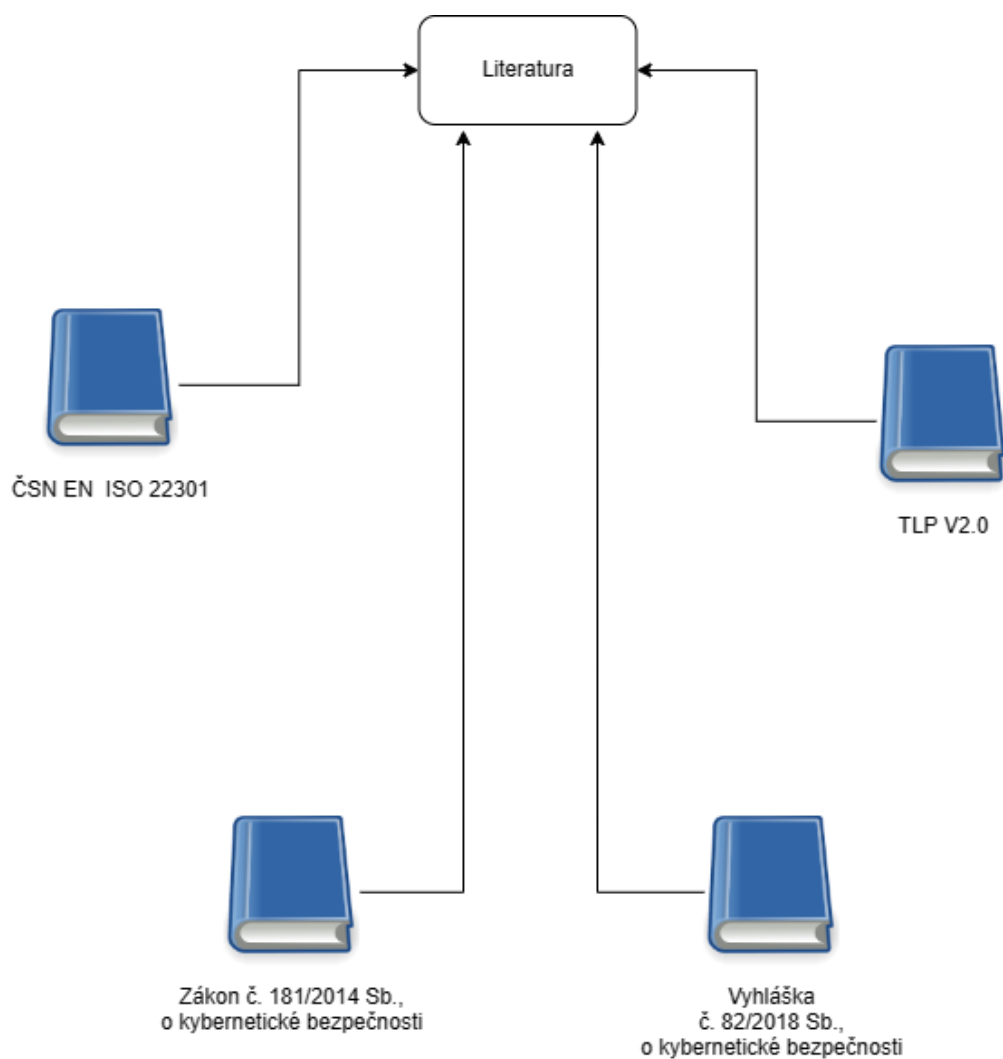
Čas na zpracování odpovědi: 30‘

Shrnutí a závěr

Po absolvování tohoto cvičení budou studenti schopni:

- Pochopit pojmy a vztahy v rámci BCMS.
- Implementovat BCP na konkrétní navozenou situaci.
- Prakticky ověřit, že pro každou právnickou osobu je nezbytné z pohledu jejího fungování zajištění jak provozních/technologických, tak i procesních aspektů s vazbou na lidský faktor, ale také i zajištění bezpečnostní vrstvy ve smyslu zajištění informační a kybernetické bezpečnosti a kontinuity byznysu.

Seznam použitých zdrojů

Odkazy na použité zákonné předpisy:

Zákonné předpisy a standardy

- Zákony pro lidi
<https://www.zakonyprolidi.cz>
- Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), ve znění pozdějších předpisů
 - <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2014-181>
 - <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-205>
 - <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2022-226>
- Zákon č. 205/2017 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), ve znění zákona č. 104/2017 Sb., a některé další zákony
 - <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-205>
- Zákon č. 226/2022 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti), ve znění pozdějších předpisů
 - <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2022-226>
- Vyhláška č. 82/2018 Sb., o bezpečnostních opatřeních, kybernetických bezpečnostních incidentech, reaktivních opatřeních, náležitostech podání v oblasti kybernetické bezpečnosti a likvidaci dat (vyhláška o kybernetické bezpečnosti)
 - <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2018-82>
- ČSN EN ISO 22301 Bezpečnost a odolnost - Systémy managementu kontinuity podnikání - Požadavky

Úřad - NÚKIB

- Web Úřadu - NÚKIB: <https://www.nukib.cz/>
- Doporučení NÚKIB: <https://www.nukib.cz/cs/infoservis/doporuceni/>
- TLP: <https://www.nukib.cz/cs/infoservis/doporuceni/1862-doporuceni-k-pouzivani-protokolu-tlp-ke-sdileni-chranenych-informaci-2/>
- Podpůrné materiály:
 - <https://www.nukib.cz/cs/infoservis/dokumenty-a-publikace/podpurne-materialy/>
 - https://www.nukib.cz/download/publikace/podpurne_materialy/ZKB_blokove_schema.pdf
 - https://www.nukib.cz/download/publikace/podpurne_materialy/Schema_povinnosti.pdf
 - https://www.nukib.cz/download/publikace/podpurne_materialy/Schema_lhuty.pdf
 - https://www.nukib.cz/download/publikace/podpurne_materialy/Schema_rozhodovani_PZS_v2.1.pdf
 - https://www.nukib.cz/download/publikace/podpurne_materialy/Schema_PZS.pdf
 - https://www.nukib.cz/download/publikace/podpurne_materialy/Neprimerene-naklady_v2.1.pdf
- Výkladový slovník kybernetické bezpečnosti:
https://www.nukib.cz/download/publikace/podpurne_materialy/vykladovy_slovník_KB_3_vydani.pdf

EU

- **Typy právních aktů EU:**
https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/types-eu-law_cs
- **CSA:**
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0881&from=CS>
- **NIS1:**
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016L1148&from=cs>

Důvěrnost informací v souladu s TLP 2.0

Barva	Podmínky použití
TLP:RED	Informace nemůže být poskytnuta jiné osobě než té, které byla informace určena, nebudou-li výslovně stanoveny další osoby, kterým lze takovou informaci poskytnout. V případě, že příjemce považuje za důležité informaci poskytnout dalším subjektům, lze tak učinit pouze se souhlasem původce informace.
TLP:AMBER	Informace může být sdílena v rámci organizace, které byla informace poskytnuta. Dále může být poskytnuta pouze těm partnerům, kteří splňují need-to-know a jejichž informování je důležité pro vyřešení problému či hrozby uvedené v informaci. Jiným osobám, než výše uvedeným, nesmí být informace poskytnuta.
TLP:AMBER+STRICT	Informace je sdílena pouze s organizací.
TLP:GREEN	Informace může být sdílena v rámci organizace příjemce a případně také s dalšími partnerskými subjekty příjemce, avšak nikoli skrze veřejně dostupné kanály; příjemce musí při předání zajistit důvěrnost komunikace.
TLP:CLEAR	Informace může být dále poskytována a šířena bez omezení. Případné omezení na základě práva duševního vlastnictví původce a/nebo příjemce či třetích stran nejsou tímto ustanovením dotčena.

Příklady použití:

TLP:RED – Od zahraničních partnerů jsme získali informaci, že útočník má přístup do vaší sítě a plánuje spustit ransomware útok. Doporučujeme tedy provést následující protiopatření...

TLP:AMBER – Z našich zjištění vyplývá, že je ve vaší síti používána zranitelná verze firewallu. Doporučujeme co nejdříve provést jeho aktualizaci. Tuto informaci můžete předat správci nebo dodavateli FW.

TLP:AMBER+STRICT – Z našich zjištění vyplývá, že je ve vaší síti používána zranitelná verze firewallu. Doporučujeme co nejdříve provést jeho aktualizaci. Tuto informaci je možné předat pouze v rozsahu vaší organizace.

TLP:GREEN – V České republice nyní probíhá phishing kampaň zaměřující se na zdravotnická zařízení, poučte své uživatele na možná rizika.

TLP:CLEAR – GovCERT.CZ za poslední rok řešil 126 incidentů, z toho 26 závažných.

Pro více informací o protokolu sledujte oficiální stránky FIRST: <https://www.first.org/tlp/>